

УДК 338.242.4

Волошенко Антоніна

АНТИКОРУПЦІЙНИЙ ДИРИЖИЗМ: ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА КЛЮЧОВІ НАПРЯМКИ ЗАСТОСУВАННЯ

Стаття присвячена аналізу малодослідженої проблеми – політекономічної сутності та застосування антикорупційного дирижизму в ключових сферах національної економіки. Особлива увага приділена категорії “антикорупційний дирижизм”, яка вводить у науковий обіг автором. Також запропоновано авторське бачення шляхів запобігання та протидії політичній, економічній та офшорній корупції.

Ключові слова: антикорупційний дирижизм, політична корупція, економічна корупція, офшорна корупція, організаційно-регуляторні механізми протидії корупції.

Термін “дирижизм” застосований в середині ХХ ст. французьким ученим-економістом Франсуа Перру і походить від латинського “dirigens” (регулювання). Ф. Перру вважав найбільш важливою функцією дирижизму створення державою “полосів зростання” та регулювання процесом розповсюдження макроекономічного ефекту останніх. Таким чином, державний дирижизм стає домінуючим детермінантом, спрямованим “не на пристосування до існуючих реалій, а на активне перетворення інституційних структур в дієвий інструмент гармонійного економічного зростання” [10, с. 17].

Дирижизм заперечує пасивне сприйняття ринкових імперативів. Дирижизм – це регулюючі впливи (рішення) держави на принципово важливі сфери та сегменти економічного розвитку. Держава, як гарант реалізації ключових суспільних інтересів, повинна відігравати провідну роль у прийнятті стратегічних рішень, зокрема, формувати законодавчо-правові детермінанти назрілих економічних реформ, структурної перебудови, забезпечувати ефективну протидію негативним, руйнівним явищам та процесам суспільного буття.

У нинішніх умовах виключно важливу роль дирижистська політика відіграє в запобіганні й протидії корупційним проявам. Довідник ООН містить таке визначення корупції: “Корупція – це зловживання державною владою для одержання вигоди з особистою метою” [1]. Очевидним фактом є те, що немає жодного народу і жодної держави, де б державна влада, великий бізнес були наділені абсолютним імунітетом проти спокуси неправедного збагачення і використання влади у меркантильних цілях. Констатуючи такі історично-вікові очевидності, авторитетні експерти вважають: “Так було і буде – і корупція існуватиме так довго, як довго житиме людство” [8, с. 93].

Особливої ваги та зростаючого значення антикорупційний дирижизм набуває у нинішніх умовах, коли “корупція” набула глобального характеру. Антикорупційний дирижизм – це стратегія, тактика, система взаємовідносин державних інституцій запобігання й протидії корупції у всіх її вимірах та проявах.

Важливо усвідомлювати, що економічна реальність надмірно поліфонічна, складна. Звідси важливість і водночас складність дисциплінування понятійно-категоріальної сфери. Нерозуміння (а тим більш ігнорування) даної потреби породжує й відтворює понятійно-концептуальну кризу, тобто кризу смислів,

понять, категорій як необхідного інструментарію для розуміння економічних реалій сьогодення.

Якраз прірва концептуальної невідповідності прослідковується в трактуванні й розумінні корупції взагалі і економічної корупції зокрема. Так, корупція, хабарництво, контрабанда, тінізація, офшоризація та інші суміжні явища і процеси не аналізуються в системній взаємообумовленості і взаємозв'язку.

За визнанням знаного в світі письменника, колишнього посла України в США, Канаді, Ізраїлі Юрія Щербака “явище корупції древнє як світ та існуючі в ньому владні інституції. За дві тисячі років, що існує новітня цивілізація, корупція була невід’ємними супутниками державних і суспільних процесів у всіх без винятку країн світу” [8, с. 93].

Понад 300 років тому (в 1713 р.) російський імператор Петро I оголосив війну корупції, яка тоді іменувалась казнокрадством, постановивши казнокрадів “без всякої пощади казнить смертю” [13]. Подібну боротьбу з корупціонерами застосовує Північна Корея і Китай, які практикують розстріли казнокрадів на стадіонах. Зрозуміло, що такі крайнощі не прийнятні для сучасної цивілізації.

Щорічне визначення Індексу протидії корупції у державному секторі 174-х країн станом на початок 2015 р. у черговий раз підтверджує розмаїту картину і різні позиції держав політичної та економічної корупції у світовому вимірі. Так, Туркменістан – 169 місце, Узбекистан – 166, Таджикистан – 152, Україна – 142, Киргизія – 136, Казахстан – 126, Молдова – 103, Вірменія – 94, Туреччина – 64, Грузія – 50, Латвія – 43, Литва – 39, Ізраїль – 37, Естонія – 26, США – 17, Німеччина – 12. Найбільший антикорупційний успіх демонструють Данія, Нова Зеландія та Скандинавські країни [3, с. 22].

Наведені дані ще раз підкреслюють, що антикорупційний дирижизм усе більшою мірою має стати базовою детермінантою запобігання і протидії корупції, яка набула різних масштабів у світовому вимірі.

Нині українська дійсність така, що корупційними метастазами охоплені практично всі сфери суспільного буття, а також суб’єктні відносини на всіх рівнях. Політична корупція підтверджується, зокрема, в лобістських впливах на законодавчий процес, в урядових постановах управлінсько-розпорядчого характеру, а також у рішеннях місцевої влади, націлених першочергово задовольняти власні інтереси.

Найбільш широко корупція розповсюджена у законодавчій, виконавчій, судовій владі, а також в правоохоронних органах, фінансовій і торгівельній сферах, енергетичних галузях¹, на рівні місцевого самоврядування, а за тим і на суто побутовому рівні. Не в останню чергу через це сприйняття корупції, як звичної реальності, формується якщо не раннього дитинства, то зі шкільних і студентських років підростаючого покоління. За оцінками Центру Разумкова кожен п’ятий українець вважає хабарі нормою життя, а кожен третій погоджується, що при застосуванні останніх простіше вирішувати всі проблеми [12, с. 4].

Проблема економічної (і передусім фінансової) корупції має місце всюди без виключення і передусім у бюджетній сфері та монополістичних утвореннях, у яких, як правило, максимально тінзований облік. Водночас, вийшовши за межі національних кордонів і отримавши можливість швидкого пересування земною кулею, фінансово-економічна корупція продовжує залишатися найбільш серйозною міжнародною проблемою. Оскільки дедалі більша частка доходів перерозподіляється через фіскальну систему (при цьому значною мірою на

¹ Це підтверджує такий промовистий факт. Так, у 2015 р. компанія “Укрнафта”, в якій уже більше року Наглядову раду очолює громадянин Великої Британії, вивела в тінь більш як 11 млрд грн.

корупційних засадах), то така очевидність мотивує впливовий бізнес все більшою мірою спиратися на механізми політичної й економічної корупції.

До особливостей української корупції необхідно віднести передусім посадові зловживання. Дане явище означене терміном “клептократія” [8, с. 28]. Йдеться про зосередження величезних капіталів в осіб, що займають або займали високі державні посади та мали (і мають) відчутний вплив на формування економічної політики корупційного штибу. Носії й ідеологи корупційних відносин, як правило, проникають в політику, рвуться до влади, намагаються підім’яти під себе ЗМІ і навіть партійні об’єднання. І все це заради зловживання державними фінансами та державною власністю.

Сутнісними ознаками і водночас відчутними факторами й чинниками, що фактично виступають підґрунтям для корупції є такі:

- зловживання державною владою для одержання вигоди з особистою метою;
- тінізація економіки в силу засилля несприятливих факторів, за яких невігдно, а іноді й неможливо здійснювати прозору підприємницьку діяльність;
- “окупація” ідеологами й носіями корупційних відносин реальної економіки, а також розподільної і перерозподільної сфер;
- демонстрація державою нейтральної позиції, а іноді й створення завуальованих умов (через ліберальне законодавство) щодо експорту фінансових активів та грошових авуарів в офшорні зони;
- надання державою окремим монополістичним об’єднанням і корпораціям та окремим суб’єктам економічної діяльності податкових пільг, які зумовлюють відчутне обміління і втрати фінансових ресурсів;
- не завжди виваженою і науково обґрунтованою є бюджетна політика, у рамках якої має місце тіньове присвоєння бюджетних коштів та нецільове їх використання;
- розкрадання зовнішніх кредитів та фінансової допомоги очільниками відповідних міністерств і відомств.

Таким чином, “державна корупція”, як наслідок зрощування державних чиновників з представниками тіньового бізнесу – одна з найбільш відчутних загроз того, що Україна не в стані найближчим часом бути країною антикорупційного успіху. І це попри те, що парламент країни у свій час прийняв офіційний документ “Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки” [2].

Політико-економічна сутність антикорупційного дирижизму ґрунтується на таких правових передумовах і організаційних та регуляторних засадах:

по-перше, терміно-поняття “антикорупційний дирижизм” найбільш чітко і обсягово віддзеркалює у системі аналітичного апарату рівень державного впливу на нейтралізацію системних корупційних проявів у ключових сферах і галузях країни;

по-друге, антикорупційний дирижизм – це цивілізаційне явище, що виникає, формується і стверджується завдяки дієздатності державних регуляторних інститутів постійно й ефективно відслідковувати тіньові корупційні інтереси публічних осіб та ключових суб’єктів національної економіки;

по-третє, антикорупційний дирижизм уміщує у собі суспільні й загальнодержавні пріоритети, націлені передусім запобігати і протидіяти поєднанню державної влади і бізнесових інтересів національного олігархату;

На жаль, поки що так звана “антикорупційна боротьба” на вітчизняних теренах – це свого роду “мантра з навіюванням”. Тобто реальної, дієвої протидії не відбувається. Державна регуляторна система діє за ретроспективною бюрократично-управлінською логікою – на кожну проблему створюється

структура (а нерідко – ціла низка державних інституцій), покликана її розв’язати. При цьому спостерігаємо появу різного роду державних інституцій запобігання і протидії корупції. Так, поряд з Національним Антикорупційним Бюро, створюється Національне агентство з питань запобігання корупції, Антикорупційна прокуратура, Державне бюро розслідувань та інші інституційні утворення. За підрахунками аналітиків нині в Україні існує 26 державних структур, покликаних запобігати і протидіяти корупції [7, с. 33].

При цьому рівень політико-економічної корупції як найбільш небезпечного і деструктивного явища не згасає. А без її подолання будь-які благі наміри виявляться марними. Передусім владна корупційна інвазія породжує україн негативні наслідки і процеси, зокрема посилює кризогенеруючий потенціал у суспільстві. Українська влада стало демонструє очевидність активної тінізації фінансово-правових відносин, які являється ключовим джерелом і продуцентом формування статків корупційного походження. Більше того, за визнанням Юрія Щербака “розпечена лава української корупції час від часу виривається з темних підземних закомарків назовні, викликаючи гучні скандали міжнародного масштабу” [8, с. 101].

На наше переконання, реальним підтвердженням сприяння корупції в фінансово-кредитній сфері є нинішня валютно-курсова політика Національного банку країни. Замість неухильного дотримання конституційного постулату, що “забезпечення стабільності грошової одиниці є основною функцією центрального банку держави” (ст. 99 Основного закону) Національний банк у абсолютно неприйнятних макроекономічних умовах запровадив плаваючий (гнучкий) курс.

Дане рішення здійснене під тиском МВФ зумовило щонайменше трьохкратне здефлювання гривні (а отже, і гривневих депозитів) і відповідне зростання цін та збідніння населення. Таким чином центральний банк спровокував широкомасштабну “втечу від гривні” і відповідно посилив інтерес до зарубіжних вільноконвертованих валют, насамперед, долара США.

Крайнім безглуздям центрального регулятора став дозвіл компаніям – придбавачам валюти самостійно міняти курс упродовж дня. Віднині у різних відділеннях з продажу валюти можуть бути різні курси. Такий валютно-курсний хаос на руку компаніям – валютним спекулянтам і благодатне поле для чорного ринку. Поза всяким сумнівом валютно-курсова політика НБУ фактично сприяє корупційним діянням на монетарному полі країни.

Протидія корупційним діянням має носити перманентний характер тому вимагає значних професійних зусиль і фінансових затрат. Для здійснення ефективної антикорупційної політики потрібен комплекс факторів: політична (державна) воля, високопрофесійна й високоморальна команда, організаційно-регуляторна налаштованість, постійний аналіз ситуативних недоліків й помилок. Інакше кажучи, так звані “лонгітюдні” модельні дослідження є важливою ознакою антикорупційного дирижизму.

Не останню роль при цьому відіграє зовнішньо залежна економічна політика. Неоколоніальна абсолютизація є беззаперечною очевидністю [4, с. 122–127]. “Уряд-напівпровідник”: сліпо ретранслює на вітчизняні терени вказівки і вимоги МВФ, перетворюючи країну на квазідержавну територію. Україна спеціалізується на експорті сировинних ресурсів, втрачаючи економічні підвалини технологічного відтворення і набуваючи таким чином колоніальних ознак. Упродовж усіх років незалежності національна економіка піддавалась фізичному й моральному зносу, втрачаючи елементарні можливості для економічної конкурентоздатності. Водночас сировинно-експортна політика значною мірою зумовила неоколоніальну валютну (а звідси і фінансову) політику.

Водночас сподівання української влади на іноземних VIP-менеджерів виявилися повністю провальними. Це підтверджує реформаційна безпорадність міністрів-іноземців чи керівна аморфність Голови Наглядової ради Укрнафти Ван Хек Роллінга¹. За висловлюванням экс-Голови Верховної Ради України, проф. В. М. Литвина (на одній з передач Савіка Шустера – лютий 2016 р.): “МВФ стало діє за рецептами середньовіччя – при всіх хворобах пускати кров”.

За часи незалежності під впливом олігархічних груп і насамперед в їх корупційних інтересах державна влада зігнорувала принципово важливу загальнонаціональну детермінанту – захист національної обробної промисловості, що зумовило безпрецедентний рівень деіндустріалізації країни, переорієнтацію виробничої діяльності на спекулятивно-торговельну. Вітчизняний олігархат очолив спекулятивно-лихварські перетурбації, які поставили в центр економічного життя не виробничо-продукуючу сферу, а фінансово-корупційну детермінанту.

Фінансово-корупційні відносини значною мірою перетворилися на визначальну, субстанціональну компоненту так званих “ринкових реформ. Шляхом останніх здійснюється всезростаючий обмін віртуальних, нічим не забезпечених фінансових інструментів на реальні цінності. Попри це навряд чи правомірно вважати, що “економіка собівартісного виробництва відходить у минуле” [5, с. 58].

З позиції великого бізнесу прерогативи фінансового обміну втратили будь-яку прив’язку до виробничих реалій. Навпаки, супроти товарно-продукуючих галузей і виробництв конструюються корупційно-тіньові ландшафти, які все більшою стають підґрунтям самостійної (ні найменшим чином не підпорядкованої виробничим пріоритетам) сфери прагматичних грошово-фінансових маніпуляцій, в основі яких – корупційне маніпулювання фінансовими трансакціями. Так відбулося утвердження олігархічного прагматизму, в якому корупційна істина – це те, що фінансово вигідно кланам і крупним власникам національного капіталу.

При цьому економічна корупція найбільш активно детермінується в інтересах так званої політичної еліти та діяч високорангових державних службовців розпорядчо-дозвільного змісту. Корумпованість значної частини чиновників владних структур прослідковується зокрема при втручанні влади в діяльність суб’єктів місцевих органів господарювання. Подібне засилля корупційних детермінант призводить до панування “корупційної психології”.

Оскільки політична корупція підтверджується, зокрема, в лобістських впливах на законодавчий процес, а економічна корупція – в урядових постановках управлінсько-розпорядчого характеру, а також у рішеннях місцевої влади, націлених першочергово задовольняти власні інтереси, то така очевидність породжує, стимулює і відтворює девіантну поведінку бізнесу та широкого загалу підприємців.

Для України в останні десятиліття системну небезпеку являє політична, економічна й офшорна корупція. Звідси антикорупційний дирижизм є особливим загальнодержавним актуалітетом. Політику активного впливу держави на викорінення корупції з найбільш важливих сегментів економіки і суспільства можна назвати антикорупційним дирижизмом. Антикорупційний дирижизм – це державна регуляторна система (відповідні закони та підзаконні акти, управлінсько-регуляторні механізми, спеціалізовані інститути) запобігання і протидії корупції.

¹ Так, згідно зі звітом Державної фіскальної служби борг Укрнафти за податками (станом на 01.01.2016 р.) склав понад 10 млрд грн.: зокрема біля 8 млрд. грн. за користування надрами; 1,3 млрд грн. податок на прибуток; 645 млн грн. ПДВ; 133,5 млн грн. рентні неплатежі при видобутку газоконденсату. Дебіторська ж заборгованість цієї нафтодобувної компанії становить 18,7 млрд грн. [12, 8].

Об'єктивний аналіз основних детермінант економічної корупції дає підстави стверджувати, що головні її пріоритети концентруються в фінансово-кредитній, бюджетній, податковій, митно-тарифній та посередницько-торговій сферах.

При цьому економічна корупція найбільш активно детермінується в інтересах так званої політичної еліти та діях високорангових державних службовців розпорядчо-дозвільного змісту. Корумпованість значної частини чиновників владних структур прослідковується зокрема при втручанні влади в діяльність суб'єктів місцевих органів господарювання. Подібне засилля корупційних детермінант призводить до панування “корупційної психології”.

Сам процес формулювання законодавчих ідей, вимог та установок антикорупційного стибу хоча і є досить непростим, а іноді й конфліктним, однак найбільш відчутним гальмом або непереборним бар'єром для їх реалізації виступає українська державно-регуляторна дійсність. Оцінюючи ситуацію, перший в незалежній Україні Голова СБУ, а пізніше – Прем'єр-міністр України Є. К. Марчук зі знанням справи наголошує: “В Україні постала зловісна реальність остаточного утвердження в суспільстві жорсткого свавілля політичних олігархів, владно-економічних кланів, корумпованої державної демократії, кримінальних авторитетів. Решта народу перетворюється на злиднених і політично пригноблених пролетарів зразка кінця XIX – початку XX ст.” [6, с. 75]

Оскільки політична корупція підтверджується, зокрема, в лобістських впливах на законодавчий процес, а економічна корупція – в урядових постановках управлінсько-розпорядчого характеру, а також у рішеннях місцевої влади, націлених першочергово задовольняти власні інтереси, то така очевидність породжує, стимулює і відтворює девіантну поведінку бізнесу та широкого загалу підприємств. Так, масового характеру набуло укривтя реальних прибутків з метою ухилення від оподаткування. Нині щонайменше половина банків, підприємств торгівлі та виробничої сфери працюють офіційно збитково, хоча і без банкрутств, що свідчить про фактичну тінізацію реальних доходів.

Заслугове на прискіпливу увагу аналіз корупційних схем і діянь, що відбуваються під прикриттям офшорних центрів. Офшорні юрисдикції пропонують різноманітні способи і механізми та високий рівень прикриття тінювих капіталів й активів, набутих несправедливим (а нерідко злочинним) шляхом. Попри це дана проблематика не аналізується в солідних наукових дослідженнях і зокрема в дисертаційних роботах.

Офшорна корупція – це динамічний, як правило, тристадійний процес у рамках якого: а) приховується фінансовий (і що не менш важливо – географічний) слід тінювих активів й капіталів; б) відчутно ускладнюється процес розслідувань учинених фінансово-економічних правопорушень;

в) забезпечення гарантій бенефіціарам щодо недопущення перевірки з боку держав, за межі яких експортовано грошові ресурси, цінні папери тощо.

Саме на таких гарантіях і будується глобальна система офшорних фінансових центрів. Фактично сьогодні офшорні юрисдикції являють собою своєрідний “Бермудський трикутник”, у глибинах якого ховається багатотрильйонний масив фінансового капіталу, віднайти та репатріювати який на національні терени практично неможливо. Тому навряд чи є підстави підтримувати оптимізм тих авторів, які вважають, що значимість офшорних центрів знижуватиметься, тобто буде користуватися меншим попитом.

Таїна офшорних операцій в глобальному вимірі не дозволяє отримувати достовірні дані щодо розмірів приватних капіталів й матеріальних активів, що знаходяться на територіях з мінімальним оподаткуванням, тобто у так званих “податкових гаванях”. За приблизними оцінками експертів приватні компанії різних країн сконцентрували в офшорах щонайменше 25 трлн дол. [9, с. 28].

Тому на часі створення високопрофесійної експертної групи ООН при участі зацікавлених держав щодо запобігання й призупинення притоку фінансових капіталів в офшорні лагуни.

Певні можливості проникнення в офшорні таємниці виникають, якщо фінансова розвідка стане більш прискіпливо аналізувати послуги фінансових консультантів, агентів і брокерів, що виступають посередниками при трастових операціях. Однак офшорні лагуни, які надають притулок капіталу тіньових бенефеціарів, як правило, не йдуть на співпрацю з представниками фінансового моніторингу чи з правоохоронними органами тієї країни, яка здійснює офіційний запит.

На жаль, українська дійсність підтверджує, що на кожному етапі діяльності правоохоронних органів, виконавчої та судової влади знаходить свій прояв особливе корупційне середовище, в тіньових схемах якого обертаються величезні грошові ресурси і за рахунок яких живляться безпосередні бенефеціари корупційних угод і схем.

Загрозливою тенденцією від зовнішньої залежності української економіки стала її офшоризація. Основну частку активів великих корпорацій і приватних осіб зареєстровано в офшорах – на Кіпрі, Антигуа й Барбуда, Республіка Вануату, Сейшелах, Панамі і т. д.

Офшоризацію крупного капіталу бенефеціари пояснюють необхідністю захистити свої фінансово-матеріальні статки від перманентних поборів контролюючих і фіскальних служб і водночас потребою полегшити доступ до світового фінансового ринку. Як наслідок, тотальний вплив капіталу й активів обзекровлює національну економіку.

Тіньовий капітал, який перманентно витікає в офшори при сприянні влади (до речі, Україна підписала договір з Кіпром щодо уникнення так званого “подвійного” оподаткування), згодом повертається на вітчизняні терени під пільговим дахом “зарубіжних інвестицій”, які фактично націлені на подальше витискування нових доходів, користуючись правом вільного експорту валютних здобутків за межі України.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що антикорупційний дирижизм буде втілюватися в українську дійсність за умови реального бажання вищого політичного керівництва держави сформувати і запустити в дію ефективні механізми запобігання і протидії корупційним діям та схемам. Це, по-перше. І, по-друге, якщо антикорупційна бездіяльність, а тим паче явне і тіньове потурання економічній і офшорній корупції публічних осіб і державних службовців найвищого рангу, будуть невідворотно підпадати під кримінальну відповідальність.

Список використаних джерел

1. *Концепція* Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Міжнародний документ від 31.10. 2003 р., набрання чинності для України від 01. 01. 2010 / Верховна Рада України. – Режим доступу // zakon.rada.gov.ua
2. *Про* засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки: Закон України від 14.10.2014 р. № 1699-УП // zakon.rada.gov.ua
3. *Єщенко П. С.* Фінансиалізація у водоверті глобальної економіки / П. С. Єщенко, Н. Г. Самко. – К.: Знання України, 2016. – С. 22.
4. *Ковальчук Т.* Неоколоніальна абсолютизація / Трохим Ковальчук // Банківська справа. – 2015. – № 4–5. – С. 122–127.
5. *Лук'янов В. С.* Сучасні фінансові ринки / В. С. Лук'янов. – К.: Знання, 2013. – 479 с.
6. *Марчук Є.* Паралельна влада / Є. К. Марчук // Українські діалоги. Журнал міждисциплінарних дискусій з питань стратегії розвитку України. – 2015. – Листопад–Грудень. – С. 75.
7. *Скулиш Є.* Державне бюро розслідувань як спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції / Є. Скулиш // Право України. – 2015. – №12. – С. 33.
8. *Щербак Юрій.* Україна: виклик і вибір / Юрій Щербак. – К.: Дух і Літера, 2003. – С. 101
9. *Якушин В.* Корупція як суспільний феномен / В. Якушин, Ш. Ватсон, Дж. Мейс, К. Малєв // Політична думка. – 1994. – № 4. – С. 28.
10. *Перру Франсуа.* “Економіка 20 века”. Пер.

с француз. / Франсуа Перру. – М.: Мир, 1997. – 344 с. 11. *Rose-Ackerman S. Corruption and government.* – Cambridge, 1999. – P. 190. 12. *Дзеркало тижня.* – 2016. – 30 січня. – С. 8; 1 жовтня 2016 р. – С. 4. 13. *Дайджест* інформації, аналітики, прогнозів. – К.: УАФР, 2013. – С.8.

Антонина Волошенко

АНТИКОРРУПЦИОННЫЙ ДИРИЖИЗМ: ПОЛИТИКО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ И КЛЮЧЕВЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ПРИМЕНЕНИЯ

В статье проанализирована малоисследованная проблема – политэкономическая сущность и пути применения антикоррупционного дирижизма в ключевых сферах национальной экономики. Особое внимание уделено категории “антикоррупционный дирижизм”, которая вводится в научный оборот автором. Также сформулированы пути предупреждения и противодействия политической, экономической и оффшорной коррупции.

Ключевые слова: антикоррупционный дирижизм, политическая коррупция, экономическая коррупция, оффшорная коррупция, организационно-регуляторные механизмы противодействия коррупции.

Antonyna Voloshenko

ANTICORRUPTION DIRIGENS: POLITICO-ECONOMICAL ESSENCE AND KEY AREAS OF APPLICATION

The paper the article is devoted to the analysis of unexplored problem – politico-economical essence and application of anti-corruption dirigens in key areas of the national economy. The special attention is paid to the category “anticorruption dirigens”, that is introduced in scientific revolution by author. Also offered the author’s vision of ways to pretend and counteract political, economical and offshore corruption.

Key words: anticorruption dirigens, political corruption, economical corruption, offshore corruption, organizationally-economic mechanisms of counteraction of corruption.